

TUG'RUQDAN KEYINGI BACHADONDAGI MORFOLOGIK O'ZGARISHLARI MORPHOLOGICAL CHANGES IN THE UTERUS AFTER CHILDBIRTH

Axmedov U.X.

Termiz Iqtisodiyot va Servis universiteti

Akhmedov U.Kh.

Termiz University of Economics and Service

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14040014>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 25- Oktyabr 2024 yil

Ma'qullandi: 28- Oktyabr 2024 yil

Nashr qilindi: 31- Oktyabr 2024 yil

KEY WORDS

*Bachadon, tug'ruqdan keyingi
bachadon, bachadon
morfologiyasi, involyutiv
jarayonlar, miometriy.*

ABSTRACT

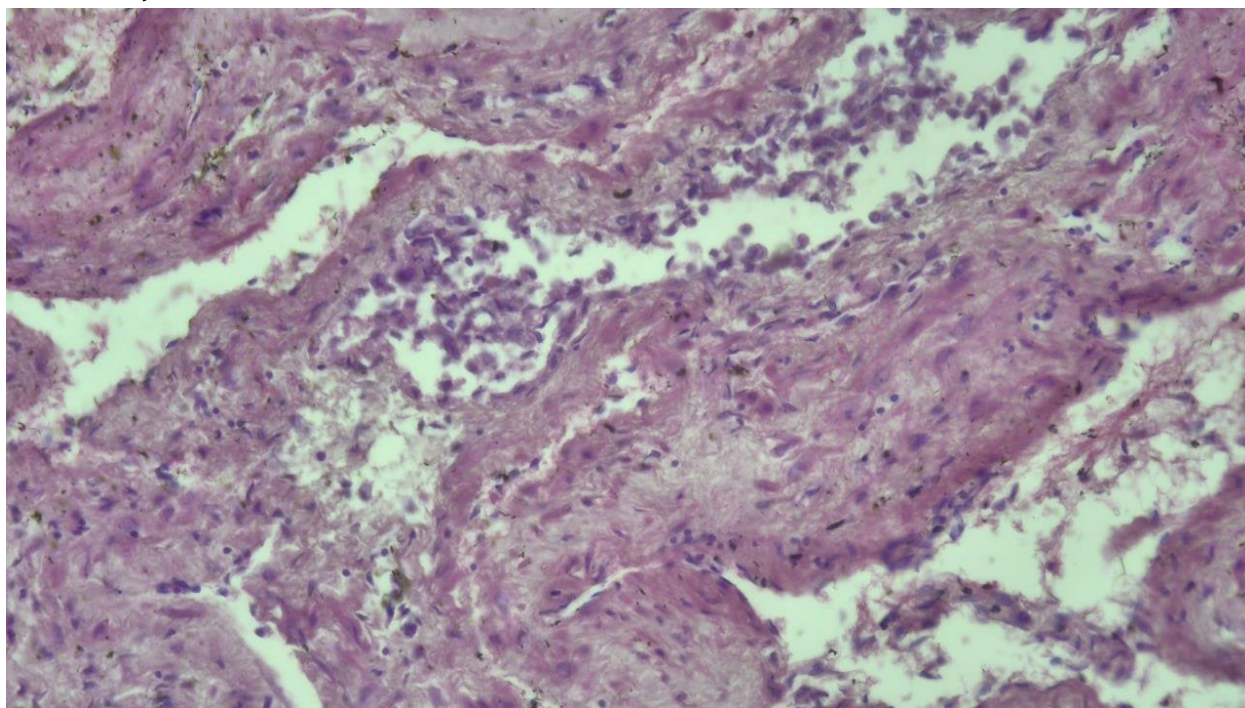
Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, har yili dunyoda 300 000 ga yaqin ayol homiladorlik va tug'ish asoratlari tufayli vafot etadi. Rossiya Federatsiyasida 2020 yilda jonli tug'ilish uchun 100000 onalar, o'limi darajasi 11,2 edi. Rossiya Federatsiyasida 2020 yilda onalar o'limi tarkibida qon ketishi (6,4%) ekstragenital kasalliklar (71,4%) va septik asoratlari (8,1%). Tug'ruqdan keyingi qon ketishining eng keng tarqalgan sabablaridan biri (64-80%) bachadon gipotenziyasi bo'lib, bachadonning tonusi va kontraktilligi saqlanib qolgan refleksi javob bilan keskin kamayadi. Gipotonik qon ketish, tug'ruqdan keyingi davrning keng tarqalgan va eng dahshatli asorati bo'lib, butun dunyo akusherlarining diqqat markazida qolmoqda. Samaradorlik, xavfsizlik va maqsadga muvofiqlik tamoyillariga mos keladigan gemostazning zamonaviy usullarini izlash katta qiziqish uyg'otadi. Bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi gipotonik qon ketishini davolashda munosib o'rin egallagan shunga o'xshash mezonlarga mos keladi. Olimlarning keyingi sa'y-harakatlari endovaskulyar organlarni saqlash usullaridan foydalanishning uzoq muddatli natijalarini, ularning ayollarning reproduktiv salohiyati va hayot sifatiga ta'sirini tahlil qilishga qaratilgan.

Homiladorlik paytida sodir bo'lgan ayol tanasidagi barcha o'zgarishlar (emizikli sut bezlaridagi o'zgarishlar bundan mustasno) tug'ruqdan keyin sezilarli regressiyaga uchraydi va dastlabki 6-8 hafta ichida deyarli yo'qoladi. Bachadonda eng aniq involyutiv jarayonlar sodir bo'ladi. Miometriy qavatining intensiv qisqarishi bachadonni oziqlantiradigan tomirlarning siqilishiga olib keladi, bu esa organning asosiy qismini tashkil etuvchi mushak to'qimalarining ishemiyasiga olib keladi. Trofik buzilishlar natijasida hujayralar hajmi kamayadi (gipotrofiya), ularning soni biroz kamayadi. Bularning barchasi bachadonning tug'ruqdan keyingi involyusiyasi deb ataladigan jarayonni belgilaydi. Tug'ilgandan so'ng darhol uning pastki qismi kindikdan biroz

pastda joylashgan. Tug'ilgandan bir hafta o'tgach, bachadon tanasi 2 barobar kamayadi va 4-6 haftadan so'ng uning hajmi va vazni homiladorlikdan oldingi kabi bo'ladi. Involyutiv o'zgarishlarning tezligi asosan tug'ilish akti va tug'ilish davrining o'ziga xos xususiyatlari, shuningdek tug'ilgan bolaning vazni, amniotik suyuqlik miqdori, uterotonikadan foydalanish va boshqalar bilan belgilanadi. O'z navbatida, bachadon subinvolyutsiyasi tug'ruqdan keyin yiringli-septik asoratlar paydo bo'lishi uchun xavf omili bo'lishi mumkin. Shuni ta'kidlash kerakki, adabiyotda tug'ruqdan keyingi tug'ruq davri kursi masalasi hali yoritilmagan, tug'ruqdan keyingi bachadon involyutsiyasining xususiyatlariga bag'ishlangan asarlar deyarli yo'q. Bir nechta ushbu sohadagi ko'plab tadqiqotlar klinik xususiyatlar bilan cheklangan, masalan, palpatsiya ma'lumotlariga ko'ra bachadon tubining bachadon ustidagi balandligini o'lchashning muntazam usuli. Biroq, bu ko'rsatkich nafaqat uning kattaligiga, balki tos bo'shlig'i mushaklarining qisqarish darajasiga, qin va siydik pufagini to'ldirishga ham bog'liq. Bundan tashqari, kesar kesish operatsiyasidan keyin semiz bemorlarda topikal diagnostika juda murakkab. Ushbu tadqiqot davomida bachadon bo'shlig'ining ichki devorlarining holatini, uning tarkibini, plasenta to'qimalarining qoldiqlari mavjudligini baholash mumkin emas. Shuning uchun, induksiya qilingan mehnat muammosiga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotning bir qismi sifatida biz zamonaviy nazorat usuli - biometrik ko'rsatkichlarni aniqlash bilan sonografiya yordamida tug'ruqdan keyingi bachadon involyutsiyasi tezligini o'rgandik. Bachadonning tug'ruqdan keyingi inversiyasi kamdan-kam uchraydigan, ammo potensial hayot uchun xavfli akusherlik asoratidir. Bachadon inversiyasi ko'pincha tug'ruqdan keyingi katta qon ketish, neyrogen yoki gipovolemik shok bilan birga keladi.

Metodlar: Surxondaryo viloyat patologik anatomiya byurosiga olib kelingan tug'ruqdan keyin xirurgik yo'l bilan olib tashlangan bachadonlarning makroskopik va mikroskopik tekshiruvlari, bachadon tuzilmalaridan olingan bioptatni gemotoksilin-eozin usulida bo'yash usullaridan foydalanildi.

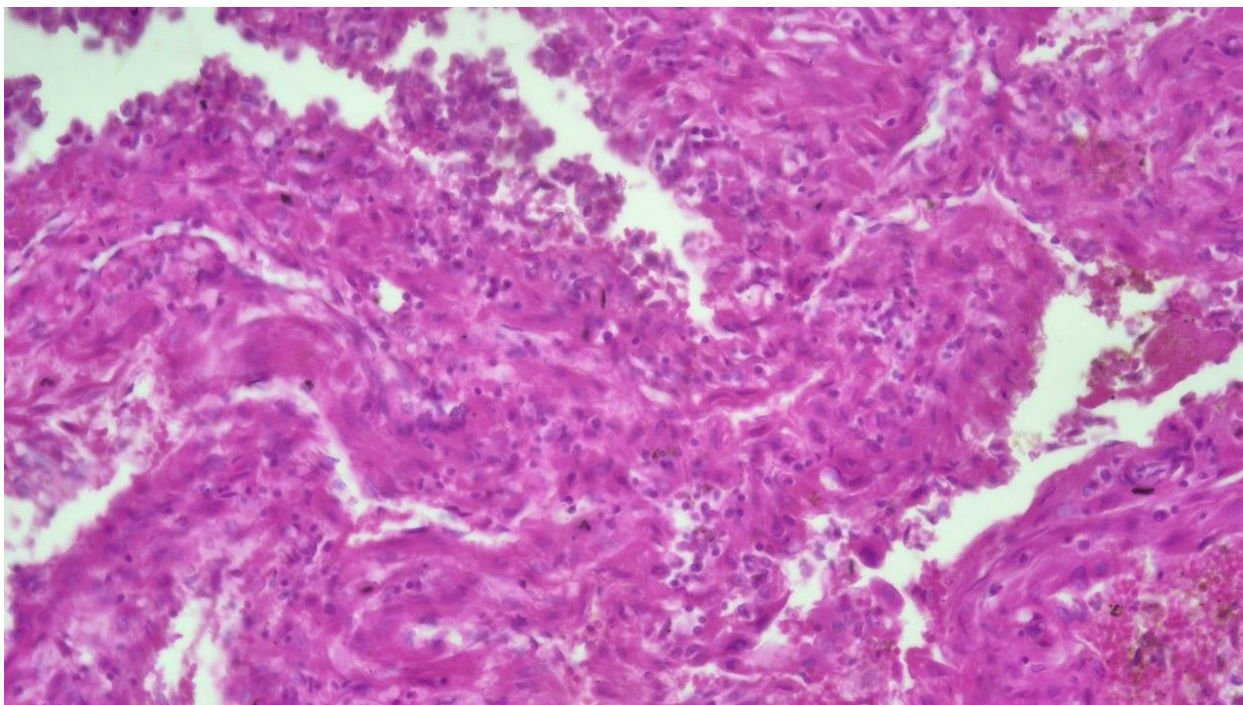
Natijalar:

Bachadon devorining mushak qavati tug'ruqdan keying 5 haftada bachadonning qisqarishi buzilgan holatda bachadon amputatsiya

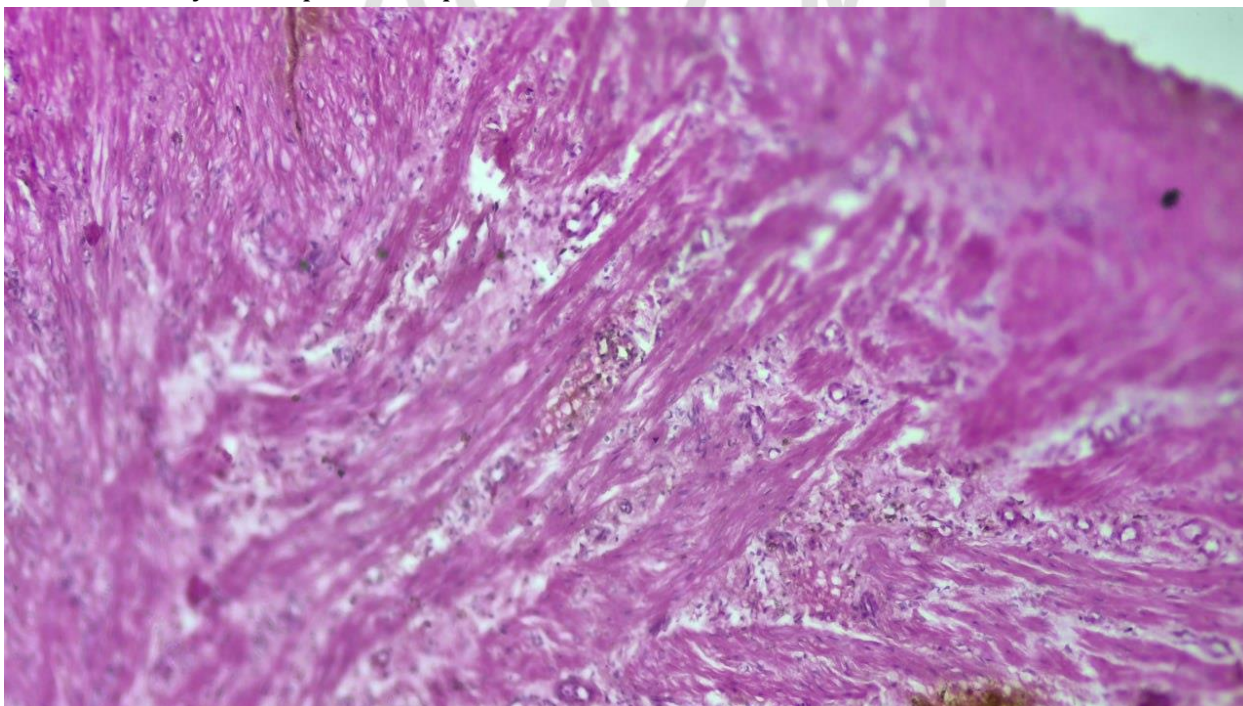
qilingan holatda miometriyning o'zgarishlari (Gemotaksilin-Eozin bilan bo'yalgan, okulyar va obektiv mos ravishda 10x20)

Mikroskopik suratda miometriy orasiga fibroblastlarning o'sib kirishi kuzatilgan. Miometriydagi silliq tolali mushaklarning atrofik o'zgarishini ko'rishimiz mumkin.

Bachadon devorining mushak qavati tug'ruqdan keyingi 4 haftada bachadonning dastlabki holatga qaytishi buzilgan holatda bachadon amputatsiya qilingan miometriyning o'zgarishlari (Gemotaksilin-eozin bilan bo'yalgan, okulyar va obektiv mos ravishda 10x40)

Bachadon devorining tuzilishi mikroskopik ko'rinishda to'qimaga qon quyilgan, o'choqlar qon tomirlar to'laqlonligi kuzatilgan. Silliq mushakning uchta qatlamidan iborat. Ikkita bo'ylama va bitta sirkulyar silliq mushak qatlamidan iborat.

Bachadonning tug'ruqdan keyingi 6 haftada bachadonning dastlabki homiladorlikdan oldingi holatiga qaytmasdan qolgan holatda bachadonni xirurgik yo'l bilan olib tashlash natijasida miometriyning o'zgarishlari (Gemotaksilin - eozin bilan bo'yalgan, okulyar va obektiv mos ravishda 10x20)

Bachadon devorining tuzilishi mikroskopik ko'rinishda to'qimaga fibroz to'qimaning o'sib kirishlari kuzatilgan. Silliq mushakning uchta qatlamidan quyidagi bo'ylama joylashgan silliq tolali mushaklarni qisqarishida struktur o'zgarishi kuzatilgan.

Xulosa: Bachadon – tug'ruqdan keyingi dastlabki daqiqalarda uning intensiv qisqarishi – tug'ruqdan keyingi qisqarish sodir bo'ladi, bu esa bachadon hajmini kamaytirishga yordam beradi. Tug'ruqdan keyin 6-8 haftaning oxiriga kelib, bachadonning kattaligi homilador bo'lmagan holatidagi o'lchamiga to'g'ri keladi. Bachadon qisqarishi yuzaga kelmasligi quyidagi holatlar bilan bog'liqligi o'rganildi:

1) Miometriy qavatida silliq tolali mushaklar disfunktsional o'zgarishlar kuzatiladi.

2) Bachadon devorining tuzilishida o'zgarishlar uchragan. Silliq tolali mushaklar gipoplaziyasi kuzatilib o'rnida fibroz to'qima o'sishi ortgan.

Bu holat bachadonning qisqarishiga salbiy ta'sir qiladi. Silliq tolali mushaklarning gipoplaziyasi natijasida bachadonning qisqarish mexanizmi buziladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Оленев А.С., Новикова В.А., Радзинский В.Е. Мировые концептуальные подходы к снижению материнской смертности. *Акушерство и гинекология: новости, мнения, обучение*. 2018;S3:5–17. <https://doi.org/10.24411/2303-9698-2018-13901>
2. Зиганшин А.М., Мудров В.А., Пекарев О.Г., Кулавский Е.В. Возможности 3D-моделирования полости матки в диагностике раннего гипотонического кровотечения. *Акушерство и гинекология*. 2021;2:113–118. <https://doi.org/10.X8565/aig.2021.2.N3-118>
- 3 Котова Е.Г., Кобякова О.С., Стародубов В.И., Александрова Г.А., Голубев Н.А., Огрызко Е.В., и др. Основные показатели здоровья матери и ребенка, деятельность службы охраны детства и родовспоможения в Российской Федерации: статистические материалы. Москва: ЦНИИОИЗ Минздрава России; 2021.
4. Буянова С.Н., Мгелиашвили М.В., Пучкова Н.В., Гукасян С.А. Непосредственные результаты комплексной кровоостанавливающей терапии при послеродовом кровотечении. *Российский вестник акушера-гинеколога*. 2019;19(5):72–76. <https://doi.org/10.17116/rosakush20191905172>
5. Ramavhoya TI, Maputle MS, Lebeso RT, Makhado L. Midwives' challenges in the management of postpartum haemorrhage at rural PHC facilities of Limpopo province, South Africa: an explorative study. *Afr Health Sci*. 2021;21(1):311–319. PMID: 34394312 <https://doi.org/10.4314/ahs.v21i1.40>]
6. Курцер М.А., Бреслав И.Ю., Кутакова Ю.Ю., Лукашина М.В., Панин А.В., Бобров Б.Ю. Гипотонические послеродовые кровотечения. Использование перевязки внутренних подвздошных и эмболизации маточных артерий в раннем послеродовом периоде. *Акушерство и гинекология*. 2012;7:36–41.
7. Ries JJ, Jeker L, Neuhaus M, Vogt DR, Girard T, Hoesli I. Implementation of the D-A-CH postpartum haemorrhage algorithm after

severe postpartum bleeding accelerates clinical management: A retrospective case series. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol. 2020;247:225–231. PMID: 31980289].

8. Fadel MG, Das S, Nesbitt A, Killicoat K, Gafson I, Lodhi W, et al. Maternal outcomes following massive obstetric haemorrhage in an inner-city maternity unit. J Obstet Gynaecol. 2019;39(5):601–605. PMID: 30821181 Russian Sklifosovsky Journal of Emergency Medical Care. 2022;11(4):637–644.

Evensen A, Anderson JM, Fontaine P. Postpartum Hemorrhage: Prevention and Treatment. Am Fam Physician. 2017;95(7):442-449. PMID: 28409600

9. Gonzalez-Brown V, Schneider P. Prevention of postpartum hemorrhage. Semin Fetal Neonatal Med. 2020;25(5):101129. <https://doi.org/10.1016/j.siny.2020.101129>.

10. Легалова Т.В., Кукарская И.И. Современный подход к консервативному лечению послеродовых гипотонических кровотечений методом баллонной тампонады матки. Доктор. Ру. 2017;9(138):52–57.].

11. Аскеров А.А., Назаралиева С.Б., Осмонова С.К. Опыт применения баллонной тампонады полости матки при послеродовых гипотонических кровотечениях. Акушерство и гинекология. 2018;3:52–56. <https://doi.org/10.18565/aig.2018.3.52-56>.

INNOVATIVE
ACADEMY